

Van Heukelum

verschillen. Ik feliciteer u hartelijk met deze maiden-speech.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer Cohen, die, als laatste vandaag, zijn maiden-speech uitspreekt.

□

De heer **Cohen** (PvdA): Mijnheer de voorzitter! Met de instelling van een Raad voor cultuur heeft de fractie van de Partij van de Arbeid niet de minste moeite. De naam is kort en bondig, en het lijkt zonder meer de moeite waard om de advisering op het zo uitgebreide en tegelijkertijd uiteenlopende terrein van de cultuur van een zo groot mogelijke consistentie en samenhang te voorzien door verschillende adviesraden op te heffen en hun taken in deze ene raad samen te brengen. De kern van het wetsvoorstel kan daarom op onze hartelijke instemming rekenen.

Maar de kern van een voorstel is natuurlijk niet het enige punt dat om beoordeling vraagt. Minstens even interessant is de uitwerking van het voorstel, terwijl een onderwerp dat zich nog steeds een beetje aan de rand ophoudt, te weten het informatiebeleid, naar ons oordeel op dit moment bepaald nog niet adequaat geregeld is. Dat betekent dat ik hier eerst iets zal zeggen over de omvang van de raad. Daarna zal ik de regering nog een aantal naar onze stellige overtuiging belangrijke vragen voorleggen over de advisering op het terrein van het informatiebeleid.

Voordat ik daartoe overga, merk ik op dat ik begrepen heb dat de regering voornemens is, de beoogde voorzitter van de nieuwe raad niet alleen voor een ruimer deel van zijn werktijd in die hoedanigheid te benoemen dan oorspronkelijk voorgesteld, maar hem tevens van allerlei parafernalia te voorzien. Mijn fractie vroeg zich af of dit aldus aangeklede voorzitterschap wel in een goede verhouding stond tot de aard van de te vervullen taak, te weten die op het gebied van de cultuur, dat nu juist niet zo gezegend is met ruime financiële middelen.

Mijnheer de voorzitter! Wat de omvang van de Raad voor cultuur betreft, geven wij de regering het voordeel van de twijfel. De argumen-

ten zijn duidelijk. Een raad van beperkte omvang is naar het oordeel van de regering wezenlijk, omdat alleen op die manier integrale en consistente advisering mogelijk is. Daar zit wat in. Maar wie de uiteenlopende terreinen overziet waarover de raad zal moeten adviseren, vraagt zich af of de boog aldus niet te strak wordt gespannen. Wij hebben het gevoel dat het wetsvoorstel hier een beetje doorslaat en als reactie op het huidige, inderdaad overdadige woud aan adviseurs, nu wel erg sterk tamboereert op het primaat van de politiek. Bovendien wensen wij dit primaat te relativeren, wanneer het gaat om het cultuurbeleid.

Terecht heeft de staatssecretaris in de memorie van antwoord een nuttig onderscheid aangebracht tussen cultuuruitingen en cultuurbeleid. Evenzeer terecht heeft hij beargumenteerd dat het primaat bij cultuuruitingen geheel ligt bij de cultuuruiters en niet bij de politiek. Maar dat betekent niet dat, wanneer wij spreken over cultuurbeleid, het belang van diezelfde cultuuruiters en van degenen die zich in woord en geschrifte in de samenleving met dat cultuurbeleid bezighouden, ondergeschikt is aan datgene wat de overheid wil en doet. Naar onze opvatting behoren al die verschillende opvattingen over cultuurbeleid die in de samenleving bestaan, ruimschoots door te klinken in het overheidsbeleid, dat het primaat ter zake dan ook zal moeten delen, en de facto ook deelt, met die vertegenwoordigers uit de samenleving die een plaats krijgen in de Raad voor cultuur. Vanwege dat gedeelde primaat en de noodzakelijke pluriformiteit van denken over cultuur, van perspectief en van inzicht die in de samenleving bestaat, vinden wij die raad eigenlijk te klein.

Mijnheer de voorzitter! Het belang van goede, integrale advisering op het gebied van informatie en communicatie loopt als een rode draad door de geschiedenis van het wetsvoorstel inzake de instelling van een Raad voor cultuur. Het is niet voor niets geweest dat deze Kamer de afhandeling van het wetsvoorstel tot opheffing van de Rabin afhankelijk heeft gemaakt van de vraag hoe de nieuwe adviesstructuur voor het informatiebeleid vorm zou krijgen. Maar de wijze waarop dat nu gebeurt, stelt ons teleur. Ik ga hier

niet de argumenten herhalen die uittentreuren in de Tweede Kamer en vanmiddag ook hier aan de orde zijn geweest om het grote en in de komende jaren zeker nog toenemende belang van een goed informatiebeleid te schetsen. Ik veronderstel deze bekend en ik weet dat de regering ze zegt te onderschrijven, maar de daden van de regering wijzen daar helaas niet op.

Zeker, de regering is bereid om de Tweede Kamer te volgen in haar voorstel tot instelling van een tijdelijke adviescommissie voor informatiebeleid, maar de wijze waarop dat voorstel door de regering is uitgewerkt, is in hoge mate schriepelijk. De Tweede Kamer heeft zich hierover uiterst teleurgesteld betoond en de regering in maar liefst 19 schriftelijke vragen over de brief ter zake van de staatssecretaris van 6 september jongstleden van zijn misnoegen in kennis gesteld. Wij gaan ervan uit dat de staatssecretaris straks deze vragen van een adequaat antwoord zal voorzien. Wij menen ook dat dit noodzakelijk is om tot een goede afronding te komen van beide wetsvoorstellen die thans aan de orde zijn. Meer in het bijzonder betekent dit dat wij over het functioneren van de tijdelijke commissie in ieder geval op drie punten de aandacht gevestigd willen zien.

Dat betreft in de eerste plaats de samenstelling van deze commissie. Wij hebben aan de regering de vraag voorgelegd of op deze wijze wel de meest vooraanstaande deskundigen op het terrein van het informatiebeleid zullen worden geraadpleegd. Het feit dat die vraag door de regering niet uitdrukkelijk beantwoord is, bevestigt ons vermoeden: dat zal in de gekozen opzet niet het geval kunnen zijn. Vandaar dat ik vraag of de opzet van de tijdelijke commissie niet zodanig moet zijn dat deze deskundigen daarin wel een vitale rol kunnen spelen.

Laat ik voor de duidelijkheid een voorbeeld geven van wat ik bedoel. Kort geleden publiceerde het Rathenau-instituut een explorerende studie over de rechten en plichten van het individu op de elektronische snelweg. Deze studie die beoogt een aantal, maar lang niet alle juridische problemen op dat stuk in kaart te brengen, is van de hand van prof. Koers. Ik verwacht echter niet dat iemand als Koers lid kan worden van die tijdelijke commissie. Daarvoor is

Cohen

zijn expertise, hoe belangrijk ook, te beperkt in het licht van het keurslijf dat de regering zich heeft aangemeten bij de vaststelling van aard en omvang van de tijdelijke commissie en van de toeleverende adviesraden.

In de tweede plaats willen wij graag dat de regering nog eens uitlegt waarom de tijdelijke commissie alleen maar desgevraagd in actie mag komen en dan nog alleen maar bij adviesaanvragen van de gezamenlijke ministeries. Daaruit spreekt een zekere benauwdheid, alsof het gevaarlijk zou zijn als de commissie uit zichzelf iets verstandigs zegt, of het departement iets vraagt dat een ander departement misschien niet zo goed uitkomt. Deze inperkingen, mijnheer de voorzitter, kunnen wij met de beste wil van de wereld niet zien als in het belang van een goed informatiebeleid.

Dat laatste geldt ook bij ons derde punt, al is dat wat minder belangrijk dan de twee eerder genoemde. De ondersteuning van de tijdelijke commissie is niet – misschien moet ik zeggen: nog niet – helder geregeld. Daarbij heb ik in het bijzonder het oog op de regeling van het secretariaat. Het lijkt mij niet erg adequaat om het secretariaat van de tijdelijke commissie te verspreiden door het neer te leggen bij de secretariaten van de adviesraden waaruit de commissie voortkomt. Dat lijkt mij weinig functioneel en opnieuw niet in het belang van een goed informatiebeleid.

Mijnheer de voorzitter! Ik rond af. De vragen die wij de regering hebben voorgelegd, zijn niet zomaar vragen. De beantwoording ervan moet ons in staat stellen, de vraag te beantwoorden of wij de regering kunnen volgen met beide wetsvoorstellen.

De **voorzitter**: Mag ik u gelukwensen met deze maiden-speech? U bent geen nieuwkomer in politiek Den Haag, maar toch kunt u nog altijd die verbaasde blik opzetten van de buitenstaander. Dat lijkt mij een essentiële kwaliteit in de Kamer van reflectie. Als u spreekt, en dat blijkt weer uit uw maiden-speech, bent u helder. Waarschijnlijk komt dat door het feit dat u de kunst verstaat van het zwijgen. Dat is een heel essentiële, maar niet altijd aanwezige kwaliteit bij politici en bestuurders. U weet hoe de hazen lopen. Maar het aardige is, dat u met enige opgewektheid zo nu en dan kunt zeggen:

moet je eens kijken hoe die hazen lopen! Bij u behoefte er geen enkele twijfel te bestaan over het lidmaatschap van de partij waarvan u al zo lang lid bent. Misschien is dat ook de reden dat u met enige frankheid staat ten opzichte van die partij en het beroep dat die partij zo nu en dan op u doet of juist niet doet.

Ik herinner mij heel wel het "kennismakingsgesprek" dat wij hier hadden. Het zal bij mij altijd levendig in het geheugen gegrift blijven staan. U kwam als staatssecretaris bij de voorzitter van de Eerste Kamer "kennismaken". Dat was de dag dat de overeenkomst in Washington werd getekend tussen Palestijnen en Israëli's onder toezicht van president Clinton. Wij hebben daar in een volstrekt lege kamer gezamenlijk naar gekeken en het belang van dat moment beseft.

Ik wens u nogmaals van harte geluk met uw maiden-speech en ik wens u hier een goede tijd toe.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Staatssecretaris **Nuis**: Voorzitter! Het zal in dit huis geen opschudding verwekken als ik constateer dat de Eerste Kamer de Tweede Kamer heeft overtroffen. Mijn memorie van antwoord betreffende het wetsvoorstel tot de instelling van één Raad voor cultuur heeft deze Kamer ontvangen op 6 oktober. Een blanco eindverslag maakte het mogelijk dat wij het voorstel vandaag al met elkaar bespreken. Daarvoor wil ik deze Kamer hartelijk dank zeggen. Spoed is altijd gewenst, maar in dit bijzondere geval heb ik daarvoor bijzondere redenen. Ik kom daar later op terug.

Tegelijk met het wetsvoorstel Raad voor cultuur bespreken wij ook de intrekkingwet Raad van advies bibliotheekwezen en informatieverzorging. Het wetsvoorstel is in tijd gezien eerder vertrokken dan het wetsvoorstel Raad voor cultuur. De eerste aanleiding om de Wet Rabin in te trekken, lag destijds in een bezuinigingstaakstelling. Maar van meet af aan stond voor ogen dat adviestaken van de Rabin zouden overgaan naar enerzijds de Raad voor cultuur en anderzijds de Adviesraad voor wetenschap en technologie, de AWT.

In het wetsvoorstel Intrekking Rabin is nog voorzien in een overgang van adviestaken van de Rabin naar de Raad voor de kunst, de Raad voor het cultuurbeheer en de Mediaraad, rekening houdend met een ruime marge in de tijd voor de successieve aanvaarding van beide wetsvoorstellen. De soepelheid van de overgang kan alleen zijn gebaat bij de gecombineerde behandeling zoals deze nu plaatsvindt.

Ik wil beginnen om met een paar woorden aan te geven waarom het zo belangrijk is dat wij straks kunnen beschikken over één adviescollege op het terrein van het cultuurbeleid. Ik kom dan vanzelf bij bepaalde opmerkingen van de heer Van Heukelum. Het belangrijkste argument voor een Raad voor cultuur was en is nog steeds de wenselijkheid en zelfs de noodzaak om de inhoudelijke samenhang in het cultuurbeleid ook tot uitdrukking te laten komen in de advisering.

Waarom gaat het dan? Het gaat dan niet om de inleiding in de uitgangspuntennotitie die ik breed heb genomen om het gehele cultuurbeleid in zijn breedste zin aan te geven. Zoals de geachte afgevaardigde ongetwijfeld heeft geconstateerd, is reeds zeer kort daarna sprake van een meer toegespitst cultuurbegrip dat overigens nog steeds het mediabeleid omvat. Het gaat dus om de samenhang tussen behoud, schepping en distributie van cultuuruitingen, zoals deze tot uitdrukking moeten komen in de relatie tussen bijvoorbeeld film en televisie, beeldende kunst en kunstmusea, bouwkunst en monumentenzorg, bibliotheken en letteren, podiumkunsten en de muziekvoorziening voor de omroep. Zo zou ik nog wel een tijdje kunnen doorgaan. Overal liggen in het beleidsterrein dat ik onder mijn hoede heb dergelijke dwarsverbanden.

Natuurlijk spelen ook de gevolgen van de zogenaamde fondsvorming een rol in die zin dat er met name op het terrein van de kunsten relatief meer nadruk kwam te liggen op de advisering op de hoofdlijnen van beleid waaruit organisatorisch consequenties getrokken dienden te worden. Veel van de kleine dingen hebben wij in de fondsen gestopt. Nu wordt meer nadruk gelegd op de hoofdlijnen. Daarom zou het kleiner kunnen.